

POSTANOWIENIE

Dnia 17 września 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący)
SSN Irena Gromska-Szuster (sprawozdawca)
SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie ze skargi Leszka B.
o uchylenie wyroku Sądu Polubownego
ds. Domen Internetowych w W.
z dnia 31 stycznia 2007 r., w sprawie z powództwa Leszka B.
przeciwko WIRTUALNA POLSKA SA z siedzibą w G.
o ustalenie naruszenia praw w wyniku rejestracji nazw domen
WIRTUALNAPOLSKA.PL oraz WP.PL,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 września 2009 r.,
zażalenia powoda
na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 30 marca 2009 r.,

- 1) oddała zażalenie;
- 2) nie obciąża powoda kosztami postępowania
zażaleniowego.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 29 września 2008 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną Leszka B. od wyroku tego Sądu z dnia 30 maja 2008 r., oddalającego jego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w G., którym oddalono skargę Leszka B. o uchylenie wyroku Sądu Polubownego ds. Domen Internetowych przy Polskiej Izbie Informatyki i Telekomunikacji w W. z dnia 31 stycznia 2007 r.

Odrzucając skargę kasacyjną na podstawie art. 398² § 1 w zw. z art. 398⁶ § 2 k.p.c. Sąd Apelacyjny wskazał, że skarżący w postępowaniu przed sądem polubownym i sądem powszechnym domagał się stwierdzenia naruszenia jego prawa do dwóch domen internetowych, określając wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 400 zł. Z uwagi na to, że zdaniem Sądu Apelacyjnego, żądanie skarżącego jest zbliżone do roszczenia negatoryjnego, a także ze względu na to, że domagał się on stwierdzenia naruszenia prawa o określonej wartości, sprawa dotyczy praw o charakterze majątkowym, co oznacza, że do oceny dopuszczalności skargi kasacyjnej ma zastosowanie kryterium wartości przedmiotu zaskarżenia określone w art. 398² § 1 k.p.c., które nie zostało spełnione.

W wyniku zażalenia skarżącego Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 28 stycznia 2009 r. IV CZ 107/08 uchylił powyższe postanowienie. Stwierdził, że przesłanki dopuszczalności skargi kasacyjnej w sprawie o uchylenie wyroku sądu polubownego są takie same, jak od innych wyroków sądów drugiej instancji. Skarga kasacyjna w takiej sprawie jest dopuszczalna, gdy przedmiotem rozstrzygnięcia sądu polubownego były prawa majątkowe o wartości nie niższej niż określona w art. 398² § 1 k.p.c. i zakres zaskarżenia wyroku sądu polubownego nie był niższy oraz gdy przedmiotem rozstrzygnięcia wyroku sądu polubownego były (także) prawa niemajątkowe. Badając jakie prawa były przedmiotem żądań i orzekania sądu polubownego w rozpoznawanej sprawie Sąd Najwyższy wskazał, że było to żądanie stwierdzenia, iż pozwany naruszył wyłączne prawa powoda do nazwy WIRTUALNA POLSKA oraz jej skrótu WP, a objęte żądaniem i orzeczeniem sądu polubownego było między innymi żądanie stwierdzenia, że pozwany naruszył dobra osobiste powoda (twórczość w ujęciu art. 23 k.c.) oraz autorskie prawa osobiste do utworu „portal Wirtualna Polska”. Sąd Najwyższy stwierdził zatem,

że przedmiotem orzekania sądu polubownego, a następnie sądów powszechnych, były nie tylko prawa majątkowe, a więc zastosowane przez Sąd Apelacyjny, przewidziane w art. 398² § 1 k.p.c. kryterium dopuszczalności skargi kasacyjnej w postaci określonej wartości przedmiotu zaskarżenia, dotyczące spraw o prawa majątkowe, nie miało w sprawie zastosowania. Odrzucenie skargi kasacyjnej na tej podstawie było zatem wadliwe, co uzasadniało uchylenie zaskarżonego postanowienia zgodnie z art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁵ § 1 zd. pierwsze k.p.c.

Sąd Najwyższy stwierdził ponadto, że stan rzeczy w rozpoznawanej sprawie nie pozwala poprzestać na tej ocenie. Wskazał, że skarżący określając w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 400 zł (podobnie jak w skardze i apelacji) sam abstrahował od własnych twierdzeń co do przedmiotu zaskarżenia i postępowania, nie uwzględniając, że dochodzi ochrony także praw niemajątkowych, a rodzaj praw, których ochrony strona żąda w procesie ma wpływ na określenie odpowiedniej opłaty, stosunkowej albo stałej, stosownie do art. 13 lub art. 26 u.k.s.c. albo obu, jeżeli przedmiotem zaskarżenia są oba rodzaje praw. Stwierdził, że temu błędowi strony od początku postępowania towarzyszyły błędy sądów, nie pozostające bez wpływu na wadliwość czynności strony w zakresie uiszczenia opłat. Prawidłowe zakwalifikowanie przez sąd skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego w chwili jej wniesienia uzasadniałoby podjęcie czynności przewidzianych w art. 130² § 1 k.p.c., co oznacza, że już na tym etapie sprawy powinien być jej nadany właściwy tok, także w zakresie obejmującym prawidłowe określenie opłat sądowych, co mogłoby zapobiec dalszym uchybieniom. Sąd Najwyższy wskazał, że nie można wykluczyć, iż uchybienia Sądu nie pozostałyby obojętne przy ocenie przyczyn i skutków wadliwości czynności dokonanych przez stronę.

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 30 marca 2009 r. Sąd Apelacyjny ponownie odrzucił skargę kasacyjną. Stwierdził, że w tej części, w której skarżący kwestionuje rozstrzygnięcie o prawach majątkowych o wartości 400 zł, czyli niższej od określonej w art. 396² § 1 k.p.c., skarga kasacyjna jest niedopuszczalna, zgodnie z tym przepisem i podlega odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. Natomiast w części, w której kwestionuje rozstrzygnięcie o prawach niemajątkowych, podlega na podstawie art. 26 ust. 1 u.k.s.c. opłacie stałej

w wysokości 600 zł, której pełnomocnik skarżącego nie uiścił, co skutkuje odrzuceniem skargi kasacyjnej również w tej części, na podstawie art. 130² § 3 k.p.c.

W zażaleniu na powyższe postanowienie skarżący zarzucając naruszenie art. 386 § 6 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., art. 130 § 1 w zw. z art. 130² § 1 i per analogiam art. 130³ § 2 k.p.c., art. 130² § 3 w zw. z art. 130 § 1 i art. 10 ust. 1 u.k.s.c., art. 398⁶ § 2 k.p.c., art. 25 § 1 k.p.c. oraz art. 26 ust. 1 u.k.s.c. a contrario, wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

Pozwany wniósł o oddalenie zażalenia i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest uzasadnione.

Wbrew zarzutom skarżącego Sąd Apelacyjny nie naruszył art. 386 § 2 w zw. z art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. Sąd Najwyższy wydając postanowienie z dnia 28 stycznia 2009 r. orzekał w granicach podstawy rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego z dnia 29 września 2008 r. oraz w granicach jego zaskarżenia. W nawiązaniu do stanowiska zajętego przez Sąd Apelacyjny w poprzednim postanowieniu o odrzuceniu skargi kasacyjnej, przedmiotem oceny Sądu Najwyższego było zatem to, czy sprawa jest sprawą o prawa majątkowe, czy o prawa niemajątkowe, w rozumieniu art. 398² § 1 k.p.c., który stanowił podstawę orzeczenia Sądu Apelacyjnego z dnia 29 września 2008 r. Sąd Najwyższy oceniając charakter sprawy stwierdził, że jest ona sprawą również o prawa niemajątkowe, a zatem odrzucenie skargi kasacyjnej na podstawie art. 398² § 1 k.p.c., ze względu na niższą niż przewidziana w tym przepisie wartość przedmiotu zaskarżenia, było wadliwe. Sąd Apelacyjny odrzucając obecnie skargę kasacyjną przyjął niemajątkowy także charakter sprawy, zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego zajęтым w postanowieniu z 28 stycznia 2009 r. i stwierdził, że stosownie do art. 26 ust. 1 u.k.s.c. w zakresie roszczeń niemajątkowych skarżący miał obowiązek uiścić od skargi kasacyjnej opłatę stałą w wysokości 600

zł, której nie uiścił, co prowadzi do odrzucenia skargi również w tej części na podstawie art. 130² § 3 k.p.c.

Stanowisko to jest uzasadnione i nie narusza wskazanych w zażaleniu przepisów ani oceny prawnej wyrażonej przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 28 stycznia 2009 r. Nie ulega wątpliwości, że przedmiotem postępowania w rozpoznawanej sprawie były zarówno roszczenia majątkowe jak i niemajątkowe wynikające z zarzucanego przez powoda naruszenia jego dóbr osobistych, w tym praw autorskich. Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 3 i 4 u.k.s.c. od pozwu o ochronę dóbr osobistych oraz niemajątkowych praw autorskich pobiera się opłatę stałą w kwocie 600 zł. W świetle tego przepisu nie ma znaczenia, wbrew odmiennemu stanowisku skarżącego, czy przedmiotem sprawy jest jedno czy kilka roszczeń oraz czy oparte są one na jednej czy kilku podstawach prawnych. Rozbieżności w orzecznictwie wywołuje jedynie to, czy przewidzianą w powyższych przepisach opłatę stałą stosuje się tylko do roszczeń niemajątkowych, czy do wszystkich roszczeń, również majątkowych, zgłoszonych w sprawie o ochronę dóbr osobistych i praw autorskich (porównaj między innymi orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2006 r. I CZ 62/06, nie publ., z dnia 22 czerwca 2007 r. V CZ 59/07, nie publ., z dnia 21 grudnia 2006 r. III CZ 94/06, OSNC-ZD 2008/1/12 i z dnia 8 marca 2007 r. III CZ 12/07, OSNC 2008/2/26). Rozbieżność ta nie ma jednak znaczenia dla rozstrzygnięcia zażalenia w rozpoznawanej sprawie, bowiem zawodowy pełnomocnik nie uiścił w ogóle opłaty stałej w kwocie 600 zł, a uiścił jedynie opłatę stosunkową w wysokości 30 zł od roszczenia majątkowego w kwocie 400 zł, a więc niższej od wskazanej w art. 398² § 1 k.p.c. wartości przedmiotu zaskarżenia dopuszczającej skargę kasacyjną. W takiej sytuacji przepis art. 398⁶ § 2 k.p.c. nakazuje odrzucenie niedopuszczalnej skargi kasacyjnej w części dotyczącej roszczeń majątkowych, zaś przepis art. 130² § 3 k.p.c. nakazuje odrzucenie nie opłaconej skargi kasacyjnej w części obejmującej roszczenia niemajątkowe.

Podkreślenia wymaga, że przepis art. 130² § 3 k.p.c. jest kategoriyczny i nie pozwala sądowi na wzywianie zawodowego pełnomocnika do uiszczenia całości czy brakującej części opłaty, niezależnie od przyczyn jej nie uiszczenia. Nie daje też żadnej możliwości oceny, czy nie uiszczenie przez zawodowego pełnomocnika wymaganej opłaty od środka zaskarżenia było przez niego zawinione czy

niezawinione oraz czy i w jakim zakresie do uchybienia temu obowiązkowi przyczyniły się ewentualne błędy i uchybienia także sądu. W świetle art. 130² § 3 k.p.c. sąd ma obowiązek odrzucenia nieopłaconej skargi kasacyjnej podlegającej opłacie stałej lub stosunkowej, wniesionej przez zawodowego pełnomocnika, bez wzywania o uiszczenie tej opłaty. Nie ma przy tym znaczenia, wbrew stanowisku skarżącego, czy środek zaskarżenia jest w ogóle nie opłacony, czy nienależycie opłacony. Zawodowy pełnomocnik ma bowiem obowiązek uiścić opłatę w takiej wysokości, jaka wymagana jest w stosownym przepisie. Każda opłata inna niż wymagana, nie jest opłatą „w wysokości stałej lub stosunkowej”, w rozumieniu art. 130² § 3 k.p.c. i oznacza nie wypełnienie obowiązku przewidzianego w tym przepisie, skutkujące odrzuceniem środka zaskarżenia.

Sąd nie może więc w postępowaniu prowadzonym w trybie art. 130² § 3 k.p.c. badać przyczyn nie uiszczenia opłaty ani kwestii zawinienia jej nie uiszczenia, musi odrzucić środek odwoławczy wniesiony przez zawodowego pełnomocnika bez wymaganej opłaty stałej lub stosunkowej, bez względu na przyczynę tego uchybienia. Badanie przyczyn nie uiszczenia opłaty oraz kwestii zawinienia jest dopuszczalne i możliwe jedynie w razie późniejszego uiszczenia wymaganej opłaty i wszczęcia przez stronę stosownego postępowania incydentalnego. Szczególne okoliczności rozpoznawanej sprawy, w tym uchybienia sądu, na które zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w końcowej części uzasadnienia postanowienia z dnia 28 stycznia 2009 r., mogłyby być rozważane jedynie w takim postępowaniu. Dotyczy to także ewentualnego nie sprawdzenia przez sąd z urzędu wartości przedmiotu sporu, w zakresie roszczeń majątkowych, na podstawie art. 25 k.p.c. Czynność ta dotyczy tylko roszczeń majątkowych i może być dokonana jedynie w początkowej fazie postępowania, a więc zgłoszony w zażaleniu zarzut naruszenia przez Sąd Apelacyjny tego przepisu w postanowieniu o odrzuceniu skargi kasacyjnej z powodu nie uiszczenia należnej opłaty stałej od roszczeń niemajątkowych, jest bezprzedmiotowy.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił zażalenie.

Zważywszy na charakter roszczeń będących przedmiotem sprawy i wskazane wyżej jej szczególne okoliczności, Sąd Najwyższy na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c. nie obciążył skarżącego kosztami postępowania zażaleniowego należnymi stronie przeciwnej.